

TLAČOVÁ SPRÁVA: TRAGICKÁ SMRŤ M. LUČANSKÉHO PODĽA INICIATÍVY ADVOKÁTOV ZA PRÁVNÝ ŠTÁT JE DÔVODOM NA OTVORENIE CELOSPOLOČENSKEJ DISKUSIE O INŠTITÚTE VÄZBY

Tragická smrť bývalého policajného prezidenta M. Lučanského otriasla Slovenskom. Vyjadrujeme úprimnú ľútosť a súcitíme s jeho rodinou. Okolnosti tragickej smrti M. Lučanského výrazným spôsobom poukázali na všeobecné nedostatky praxe orgánov činných v trestnom konaní pri využívaní inštitútu väzby.

Aj keď do skončenia vyšetrovania nie je možné vyjadriť sa, či takéto nedostatky mohli mať vplyv na drastické ukončenie života M. Lučanského, je zrejmé, že nedôstojné a neľudské podmienky kolúznej väzby začína veľmi citlivo vnímať široká slovenská verejnosť, nielen odborníci na trestné právo.

Iniciatíva advokátov za právny štát (ďalej IAPŠ) považuje za nevyhnutné, aby bola vytvorená osobitná vyšetrovacía komisia s účasťou Európskeho výboru na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (ďalej Európsky výbor na zabránenie mučeniu) tak, ako to prisľúbila ministerka spravodlivosti.

IAPŠ sa pripája k výzve Slovenskej advokátskej komory na otvorenie celoplošnej diskusie o podmienkach výkonu väzby u nás, ako aj na využívanie tohto inštitútu a dodržiavanie princípu primeranosti a zdržanlivosti v trestnom práve. Ako uviedol iniciátor IAPŠ JUDr. Matej Marhavý: *„Je alarmujúce, že podmienky obvinených osôb v kolúznej väzbe sú v súčasných pomeroch horšie ako podmienky právoplatne odsúdených osôb vo výkone trestu zaradených do maximálneho stupňa stráženia.“* Držanie obvinených osôb 23 hodín denne v celách s ubytovacou plochou 4m² na jedného väzňa vo vynútenej nečinnosti bez možností iných aktivít mimo cely považuje IAPŠ za neľudské zaobchádzanie. Rovnako to platí o extrémne oneskorených procesných úkonoch väzobne stíhaných osôb, extrémne oneskorene obstarávaných dôkazoch obhajoby a možnosti návštev s blízkymi osobami. Uvedené je v príkrom rozpore aj s odporúčaniami Európskeho výboru na zabránenie mučeniu, pričom obmedzenia ako obmedzenie počtu rodinných návštev a dohľad nad týmito návštevami predstavujú zásah do práv osôb vo väzbe podľa článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach (napr. Moiseyev proti Rusku).

Na osobu vo väzbe sa vzťahuje prezumpcia neviny a zo strany štátu nie je možné dopustiť, aby samotná väzba zanechala na obvinenom trvalé psychické alebo fyzické následky alebo ho motivovala k samovražedným sklonom.

Väzba môže slúžiť iba ako zabezpečovací prostriedok na nevyhnutnú dobu, počas ktorej má byť obvinený k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní. *„Väzba však nemôže slúžiť ako prostriedok psychického alebo fyzického týrania, ktorého účelom môže byť iba zlomenie osobnosti a zdravia obvinenej osoby. Takéto praktiky odmieta Európsky súd pre ľudské práva, ako aj Európsky výbor na zabránenie mučeniu a mali by sa ich vyvarovať všetky civilizované spoločnosti, Slovensko nevyvímajúc,“* uzavrel iniciátor IAPŠ JUDr. Matej Marhavý.